

ГОДИНА I.

СОФИЯ, 22 МАРТЪ 1923 ГОД.

ЦЕНА 2 ЛЕВА

БРОЙ 5. —

НЕЗАВИСИМА МАКЕДОНИЯ

ОРГАНЪ НА МАКЕДОНСКАТА ЕМИГРАЦИЯ

в-къ „НЕЗАВИСИМА МАКЕДОНИЯ“

Излиза седмично

АБОНАМЕНТЪ:

Годишно за България 100 лв.

„ „ Америка 2 долара.

„ „ остан. държ. 180 лв.

Полугодишенъ: 60 лв., 1 доларъ и 100 лева.

За обявления се плаща по 2 л. на кв. см.

Адресъ: Ред. „Нез. Македония“ — София.

ул. Стефанъ Караджа, 7.

СПОМОЩНИЦИ И ДАРИТЕЛИ НА КНИГИ ЗА МАКЕДОНИЯ

Още въ първата печатана книга на новобългарски езикъ отъ епископъ Софрония Врачански, „Кириякодромионъ или Недѣлникъ“ (Римникъ 1806 год.), въ послѣдния листъ, сж напечатани имената на спомощниците и сумитѣ, които сж дали за печатане на книгата (2510 гроша). Тая хубава практика почти редовно се подържа отъ нашитѣ книжовници до освобождението на България. Наистина, срѣщатъ се книги съ спомощници и слѣдъ освобождението, но тѣ сж по-рѣдки. Голѣма загуба е, че днесъ тая практика е изоставена. Само онзи, който се занимава съ миналото, разбира колко сж цѣнни даннитѣ за спомощниците въ книгитѣ.

Практиката, да се печататъ имената на спомощниците на книгитѣ, въвеждатъ и първитѣ наши книжовници отъ Македония въ своитѣ книги. Така напр. Иоакимъ Кърчовски (отъ гр. Кичево) въ втората своя прѣводна кни-

га „Повѣсьи ради страшнаго и втораго пришествия“ (Будинъ. 1814), на заглавния листъ, пише, че сж спомогнали за печатането ѝ „Господара киръ Хаджи Пецо отъ Шипъ, и киръ Хаджи Станко отъ Кратово, киръ Димитрий Филиповичъ отъ Егри Дерѣ Паланка за душевное ихъ спасение“. — Сжщиятъ въ втората, сжщо прѣводна, книга „на българский езикъ ради ползи и поучения, и спасения рода християнскаго“, подъ заглавие „Чудеса Пресвятия Богородици“ (Будинъ, 1817), слѣдъ заглавния листъ дава имената на спомощниците съ записанитѣ суми: отъ Кратово (между спомощниците: Стойчо Хаджи — Станковъ, Симонъ Милевче, Безцѣна попъ Симонова), Самоковъ (Георгий Гергиновъ), Дупница (Никола Крато), село Рила (Стоица кметъ), Паланка (Стойчо Йовановъ, Стойчо Чунгаръ, Младенъ Марковъ), Кочани (Трайко Хадърджи, хаджи Воинъ

отъ Зърновщица, Спасе отъ Гръдовци), село Кокосинъ (Кумановско — Павле иерей), Скопие (Хаджи Шаре, Цвѣта, Димишко Казанджи), Струмица (Трайко Абрашъ). Всичко записани за 861 гр. — Въ послѣдната му книга „Различна поучителна наставления“ (Будинъ, 1819), на първитѣ три листа, слѣдъ заглавния листъ, сж напечатани имената на 87 спомощници, съ обща сума 2242 гр. отъ Филибе (Вълко Чорбаджи далъ 600 гр.), Ново село Шипско, село Шипско Балванъ, Самоковъ, Самоковско Шипочанъ, Говедарци, Доспей, Маджари, Дупница, Шипъ, село Шипско Варсаково, Неманици, Стануловци, Доляни, градъ Радовишъ, Струмица, манастиръ Гюрище (въ Овчеполе), Кратово, село Шлегово, Довезенци, Велесъ, Битоля, Скопие, Манастиръ Кучевице, Пезово, село Дебърско — Гари, Тресанче, Галичникъ, Гостиваръ, Джумая, Нишъ, Лѣсковецъ. А въ прѣведената книга отъ Георги Самуркашъ и Натанаилъ Охридски — Пловдивски (въ Прилѣпъ прѣзъ 1836 год.) „Служение еврейско“ и печатана

въ Солунската печатница на Теодосия Синаитски въ 1839 год. на „простий и кратки языкъ болгарский къ разумению простому народу“, въ края сж напечатани имена на спомощници въ седемъ и половина листа отъ много градове и по-голѣми села въ Македония. Само отъ Велесъ има 143 спомощници на една или двѣ книги.

Не само на книги списвани отъ български книжовници, родени въ Македония, има спомощници отъ Македония, но и на такива, на които авторитѣ или издателитѣ имъ сж отъ България или отъ другитѣ български земи. Напр. въ книгата на Василъ Х. Стояновъ — Беронъ (отъ Търново), „Пошката“ (Виена, 1861) спомощници има по 5 екземпляра отъ Кюстендилъ, Скопие, Велесъ, Прилѣпъ, Битоля (Манастиръ), Кукушъ (Авретъ-Хисаръ), 10 отъ Охридъ и отъ Солунъ неозначено колко екземпляра.

Азъ бихъ изброилъ редъ книги до учрѣждаването на Екзархията съ спомощници, чиито автори сж родени въ България, въ които покрай имената

имъ по градове въ България, Тракия, Румѣния и другадѣ, стоятъ и такива отъ Македония, и обратно. Това е едно отъ редицата много други доказателства за народностното съзнание на българина отъ Македония и за общуването му съ своитѣ еднокръвни братя въ другитѣ български земи. Напрасно ще търсите подобни данни въ сръбски книги прѣзъ това врѣме, защото отъ край врѣме българинътъ отъ Македония не е ималъ, нито има общо нѣщо съ сърбитѣ, та да подпомага на книжницата имъ, нему чужда и по езикъ и по духъ.

Интересътъ за четмо на българитѣ въ Македония не само се е подържалъ и отъ роденитѣ синове въ тая страна отъ чужбина, като търговци и занаятчи, за които споменавамъ въ своята книга „Български книжовници отъ Македония I 1704 — 1878“ (София, 1922) на стр. 14, но и отъ автори и издатели на книги, родени въ България или другадѣ. Тѣ, като подаряватъ книги за училищата въ България, не забравятъ и тия на своитѣ

братя въ Македония. Така напр. Московскитѣ търговецъ Ангели Николаевичъ Хаджогло отъ Русе, издатель на „Български букваръ“ (Москва, 1844) отъ Георги Бусилинъ, на една вжтрѣшна страница, въ края на букваря, както и на послѣдната цвѣтна корица, пише на кои градове въ България по колко екземпляра да се раздадатъ въ даръ буквари, опрѣдѣля за Охридъ и Солунъ по 60 екземпляра. Това „обявление“, както го нарича авторътъ, завършва: „Освенъ горе назначено то число пращатъ още 1000 книжки до реченнаго Г-на Моренова (въ Цариградъ) за други села и градове, най-паче за въ Македония“. — Сжщо и прѣводачътъ Василия Станковичъ Свищовца на книгата отъ И. Елиадъ, „Покрестението на одного свѣщенника Исиданъ, или Началото на Християнството“. (Букурещъ, 1845) опрѣдѣля за даръ на училищата въ Македония, както слѣдва: „Въ Македония: Въ Дупниченското училище, въ Неврокопското, въ Кюстендилското, въ Разлогското, въ Велеското, в Шипското по 6 екземпляра“.